

Rege quoque nabuchodonosor
recessit qui adiurauerat eum pro deo
um et indurauit ceruicem suam
et coruit non reuertetur ad dominum
deum israel. Si ergo ipse timu-
isset deum abstinuisset utique a tot
tantisque peccatis et deus misericors
cordiam suam ostendisset illi quam
nobis exhibeat qui est benedi-
ctus in secula seculorum. Amen.

**Sermo de amsterdams de iudicio dei contra iudeos christum
et ecclesiam persequentes**

Quod completis annis hęc
Judaice captiuitatis
operante hęc ora sacer-
dote et zorobabel fu-
scitauit dominus spiritum. Cuius regis per-
suum. Cuius anno primo sui im-
perij laxata hebreorum captiuitate
qua tuorum ferme hominum millia
fecit regredi in iudeam restituens
eis uasa templi aurea et argen-
tea quinque millia quadringenta
que nabuchodonosor portauerat
in babilonem. Dicitur et redifi-
cata est iherusalem et templum
eo tempore quo tarquinius super-
bus regnabat in urbe. Colliguntur
ista ex primo libro hęc ore. c.
primo ex dictis Josephi in libris
antiquitatum et Bede in libro de
temporibus. Dicitur et populus ille ibi
multiplicatus est usque ad tempo-
ra christi. Verumtamen quia christum

et ecclesiam iudei acriter persecu-
ti sunt de qua impietate noluerunt pe-
nitere uolente deo ciuitas iheru-
salem a romanis euersa est et po-
pulus fame et gladio perijt et qui
remanserunt uiliter fuerunt re-
nundati. Propterea ut indies
ad timendum deum studiosius
inuiuemus in hoc sermone de
iudicio dei contra iudeos cristum
et etiam persequentes uerba fa-
ciemus uidebimusque qualiter ci-
uitas iherusalem destructa fuit
et populus eius dispersus. De
qua desolatione tria mysteria
erunt declaranda

Primum dicitur significacionis
Secundum pronuacionis
Tertium executionis

**De signis et potentis quibus
dei iudicia sepe premonstrantur**

Capitulum primum.

Significata fuit potentis
et signis desolacio ihe-
rusalem. Et in hoc appa-
ret diuicia populi quia nunquam ad
penitentiam redijt. Verumtamen
ut plenius intelligantur singu-
la in hoc mysterio tria sunt du-
bia absoluenda. Primum an
timendum sit cum alię nouis-
tates apparent in corporibus ce-
lestibus etiam si naturaliter fi-
ant. Secundum que sunt ista
signa propter que timendum

est ne immineant hominibus
de prope mala. **T**ertium
quibus signis iherosolimorum
excidium fuit premonstratum

Pro primo dubio arguunt alii
qui dicentes illud **I**heremie .x.
N signis celi nolite timere. que
solent metuere gentes. **E**t tamen
contra istos est auctoritas christi
quia luce .xxi. ca. ait. **E**unt signa
in sole et luna et stellis. **Q**ue ver-
ba dicta sunt ut per illa signa
homines terreantur. **R**espōdet
hys **R**ico. de lyra sup. prefato .
x. c. **I**te. q. timere propter signa
celi potest esse dupliciter. aut ra-
tionabiliter aut superstitiose. **P**ri-
mo modo licitum est et ad pru-
dentiam spectat sic timere. **N**am
licet corpora celestia non sint age-
ntia de necessitate habent tamen vir-
tutem immutandi elementa et
composita ex eis ad diversas qua-
litates ex quibus disponuntur
humana corpora ad varias infir-
mitates. sicut ex dominio mar-
tis colera accenditur ex qua ac-
censione non solum corpora dispos-
nuntur ad infirmitatem aliquam
sed etiam appetitus sensitivus
ad iram ex qua sequuntur vlti-
mitates et dissensiones eo quod homines
ut in pluribus sequuntur suas pas-
siones soli sapientes earum dominantur
per rationem. **T**imor autem facit
precauere a malis futuris. et ideo
timere a celi constellationibus ad
hoc quod homo consulat de habendo

remedio contra dispositiones ad
infirmitates corporum et passiones
malas et alia hominibus que possunt ex
influencia celi causari non est ma-
lum sed bonum et satis conueniens
ens. **S**ecundo modo timere pro-
pter signa celi scilicet superstitiose illi-
citum est et peccatum. et sic loquitur
Ite. unde subdit quia vices
populorum vane sunt. quod insuper ponitur.
C. de penis .l. de curionum.
filij. vane inquit voces pro pulo-
rum non sunt audiende. **A**pus po-
pulos autem triplex superstitio
inuēta est circa corpora celestia.
Prima eorum qui dixerunt illa
esse animata. **S**ecunda eorum
qui dixerunt illa esse deos. **T**er-
tia eorum qui dixerunt corpora ce-
lestia imprimere in intellectum
nostrum. **P**rima superstitio est eo-
rum qui tenuerunt corpora cele-
stia esse animata. **C**ontra quos est
auctoritas **P**amasceni qui in .ij.
libro ait. **N**ullus animatus ce-
los vel luminaria existimet ma-
nimati enim sunt et insensibi-
les. **A**ug. .li. .xij. de ciuitate dei
ait. **N**on est credendum quod pla-
to dicit globos istos luminum
siue orbiculos luce corpora super
aerem seu die seu nocte fulgen-
tes suis quidem propriis anima-
bus viuere. et .xviij. libro de ciuitate
dei dicit quod **A**naxagoras factus est rex
apud athenienses quod dixit solē
esse lapidem ardentem negans
vitiis ipsum esse deum vel aliud

animatū. Si vero obijceretur qd
nō solū platōni sed etia3 docto
res fidei tenuerunt corpora cele
stia esse animata vt Origenes
Hieronymus Aug⁹. insup hoc s̄
dubio derelinquit. vt. lxxij. in
euchredion et in. ij. sup Gene.
ad litteram obi dicit qd si sunt
animata corpora celestia p̄tinēt
ad societate angeloz eoruz ani
me. Respondet Tho. i. pte. q. lxxix
vel. lxx. qd inter ponentes corpo
ra celestia esse animata vel ma
nimata pua vel nulla est differe
tia in re sed in voce tantū qm̄ di
ci p̄nt animata nō sicut plante
et animalia sed equiuoce in q̄n
tum substantie spiritalis om̄i
tur corporibus celestib⁹ vt mo
tores mobilib⁹. quo fit vt mot⁹
celestiū corporū sit ab aliqua s̄
stantia app̄hendente et nō soluz
a natura sicut ḡuia et leuia. In
Aug⁹. dicit in. de trinitate corpa
omnia administrari a deo p̄ spi
ritū vite. **S**ecūda supersticio fuit
it aliorū dicendū corpora cele
stia eē deos vt fuerūt egipci de
quibus eusebius p̄aphili li. i. de
euangelica p̄paracōe ait. Egipci
os ferūt primos om̄iū cū i celū
oculos sustulissent motū ordi
nem et quantitates celestiū cor
porum admiratos solem ac lu
nam deos putasse. **T**ercia
supersticio fuit aliorū qui te
nuerunt qd corpora celestia imp̄

munt in intellectum nostrū.
Quod utiqz falsum fore ostendit
Tho. in. ij. summe contra gen
tiles. dicens qd directe et p̄ se nō
imprimūt quā vt dicit Dionisi
us libro de diuinis nominibus
et Aug⁹. in. de trinitate. diuine
providencie ordo est vt p̄ superi
ora regantur inferiora ⁊ moues
antur. Intellectus autem ordi
ne nature omnia corpora excedit
Impossibile est ergo qd corpora
celestia agant in intellectum di
recte nec possint eē causa p̄ se eo
rum que sunt circa intellectum.
Insuper nullum corpus agit nisi
per motū vt habetur. viij. phi
siorum. ergo que sunt omnino
extra motū nō p̄nt eē causa ta
a corporib⁹ celestib⁹. sed ea que
sunt circa intellectum sunt om̄i
nino extra motum p̄ se loquens
do sicut patet. vij. phi. q̄n̄mo
per quietem a motu fit anima
prudens et sciens vt dicit ibidē
Indirecte tamen corpa celestia
p̄nt imprimere in nostrum intel
lectum quia licet intellectus no
ster uon sit virtus corporata
men in nobis operatio intelle
ctus completi nō potest sine ope
ratione virtutum corporaz que
sunt imaginatio ⁊ vis remora
tiua et cogitativa et inde ē qd ipe
ditis haz virtutū operacōib⁹ p̄t
atiquā indisposicione corporis im
pedi operatio intellect⁹ sicut p̄t

in freneticis et litargiis et silibus
et propter hoc etiam bonitas dispo-
sitionis corporis humani facit
actum ad intelligendum in quan-
tum ex hoc predictis vires for-
tes existunt. dispositio autem cor-
poris humani subiacet celestibus
motibus et sic ad oppositum redeun-
do superstitiose opiniones de cor-
poribus celestibus non sunt acceptande.

¶ Secundum dubium quod erat ab-
soluendum que sunt illa signa
propter que timendum est ne im-
mineant de proximo hominibus
mala et dico quod sunt tria

Primum solis et lune defectio.
Secundum cometarum apparitio.
Tertium portento-um frequetatio

¶ Primum signum quod ostendit
quod etiam eclipsatur sol vel luna
timendum est de aliquo malo ven-
turo. Probat hoc primo per ptole-
meum qui in ceteriloquio ait. Sol
et luna sunt domini aliorum pla-
neta-um eo quod sunt cause totius
operis et gubernationis stellarum.
ideo eclipsis accidentia grandia
significat. et in essala. c. vij. de tem-
porum varietate ait. Dato quod in
eclipse solis aut lune non poterit
fieri quoniam significat aliquid mag-
num accidens secundum quantitatem
eclipse ipsius. Nam in signis igneis
significabit interitum regis
et divitum et siccitatem et terram ste-

lilitatem atque famem. Et Vir-
gilius in primo Georgiconum dicit
tibi siquid dabit sol quod dicere fal-
sum Audeat. ille etiam cecos in-
strare tumultus. Depe moribus frau-
dem et opera tumescere bella.
Ille etiam extinto miseratus
cesarem romam. Cum caput ob-
scuro nitidum ferrugine texit.
Impiaque eternam timuerunt
secula noctem. Revertat Nicobal-
dus in cronias. quod anno Nero-
mis quarto solis defectio fuit et
terremotus magnus. Tunc ma-
gna persecutio insurrexit contra
christianos. Petrus et paulus mar-
tiro fuerunt coronati. Post passi-
onem vero illorum tanta come-
stilentia fuit ut triginta milia
funerum in facione venerunt. La-
odicea et Colossa et Hieropolis
urbes in asia terremotu ceciderunt.
Tempore constantini tertii fa-
cta est solis obscuratio. Hic con-
stantinus italiam de longobar-
dis liberare conatus ab athenis
per mare tharentum transiit
omnesque urbes in campania et
terris arcadiensis a longobar-
dis occupatas per quas venit dlevit
romam tandem perrexit. Pa-
pam martinum occidit. In sic-
liam apud siracusas a suis in-
terfectus est. Paucos post tem-
pore sarraceni cum ingenti mul-
titudine navium in siciliam veni-
unt. siracusas captas diripiunt

ornamenta alexandria deferunt.
Templū cōstruē in iherusalem
 ubi templū salomonis fuerat.
Tempe **N**otarij secundi factus
 est sol sanguine⁹ et post paucos
 dies hominū lues est secuta. **R**e
 fert ad hoc eutropius q̄ feruen
 te tumultu bellorum cūctū tres
 soles simul exorti sunt qui pau
 latim coierunt in unum. **P**rias
 tamen q̄ nō sunt idem eclipsis
 solis et multiplicatio in aspectu
Naz ut dicit **P**lido. li. iij. ethi.
Eclypsis solis est quociens luna
 tricesima ad eandem lineaz qua
 sol vehit puenit ei⁹ se obiciens
 solem obscurat. **N**am deficē no
 bis sol videtur dum illi orbis lu
 ne opponitur. **D**e multiplicacōe
 vero solis quia videtur. iij. dicit
Seneca li. i. de questioib⁹ na
 turalib⁹ hos nō eē soles s̄ ymas
 gines solis in nube spissa soli p̄
 pinqua in q̄ radij solares inclusi
 sūt. et **J**ohes solobriensis in po
 licratone libro. ij. ait. **Q**uociēs
 sol in celo videbit̄ geminari inū
 dacionem aquarum subtus or
 bis expectet et licet a raritate sui
 miraculose videat̄ accidere opus
 tamen nature est. que quide⁹ so
 les nō geminat sed nubes simi
 limam facit vocaturq̄ pareliōn
Est enim pareliō nubes similis
 ma soli
¶ Secundum signum propter

quod timenda sūt mala futura
 dicit̄ comete apparicio. **D**e qua
 nota quod dicit **T**ullius li. secu
 do de natura deorum q̄ cometa
 grecum vocabulum est quam la
 tinit̄ cūctam stellam vocant eo
 q̄ comas luminis de se fundat
Pitagorici dixerunt cometam
 esse vnā de septem stellis ex
 ratiis quorum falsitas apparet
 cum sepe omnes luceant appare
 te cometa. **A**ristoteles. i. metha
 ph. scribit **A**naxagoram **D**emo
 cratum et alios dixisse cometam
 fore de natura celi sed cum om
 nis stella celi sit perpetua et co
 metavideatur deficere absq̄ eo
 q̄ solis radijs abscondatur. ideo
 dicendum cum **J**ohanne dama
 sceno q̄ cometa nō est stella de
 natura celi sed vapor ad volun
 tatem creatoris accensus in vi
 scosa materia et adustibili. **D**e
 apparicione ergo comete dicit̄ pto
 lomeus in centiloquio propozi
 tione. xix. et in. ij. quadripartiti
 ca. vli. et **A**rist. in p̄mo metha.
 q̄ significat malos effcūs. **S**cri
 bit seneca in questioibus na
 turalibus q̄ due insule submer
 se sūt p̄nūciantē cometa. **N**ar
 rat **J**ustinus q̄ anno quo natus
 est **A**ntitridates 7 āno q̄ primū
 regnaē cepit cometa p̄vtrūq̄ tē
 pus multis dieb⁹ splenduit cu⁹
 luce tanta vt celū omne videret̄

ardere in quantitate videbatur
occupare magnum celi spaciū
et in luce vincebat nitorem sol
apparebatq; horis quatuor **Hic**
Mitidates xlvj. annis cū ro-
manis atrocīa bella gessit de q̄
scrībit **V**aleū in rubrica de stu-
dio et industria et idē confir-
mat **P**olinus in libro de mira-
bilibus mundi viginti duarum
gentium quibus imperabat ide-
oma didicerat. et ut refert **Ju-**
stinus et eutropius. **C**ū **N**ico-
medem regem **B**ithimie regno
pararet pelere amicum romanorū
cum diceretur sibi q̄ si id
faceret romanis displiceret euz
ephefum peruenisset crudeli edi-
cto. ut scrībit **V**aleū in rubri-
ca de crudelitate. multā familiā
romanorum cūm in asia por-
bes negociandi causa dispersā
vna epistola et vno die trunca-
ti fecit. q̄ miserabilis illa rerum
facies fuit ut vbiq; roma-
nus fuisset inuētus puta in agro
in domo in foro in via in tēplo
in lecto in cōuuiuo velut hostis
mactaretur. **S**eneca li. vi. de q̄-
stionib; nālib; dicit. q̄ imperate
nerone semis mensib; apparuit
cometa neq; vero peius q̄ illis
tēporibus potuit eē q̄ viuē s; do-
mino tam cūminoso. de quo di-
cit **J**ohannes solobriensis in po-
licratōne li. i. **I**n tanta mole im-
perij omnem perosus est graui-
tatem philosophiam persequē

quasi maiestatis imperij inimi-
cam et nobiliora ingenia vult;
se consilijs subdidit hystionū
Cum vero esset omnium auarissi-
mus adeo ut nulli quodcumq;
officiū delegaret quin prosequere-
tur nosti quid mibi opus est
aut illud subiceret qui omnib;
preest omnib; indiget. tamen
hystionib; et mimis pecunias
infinitas erogare non grauaba-
tur singulos put quibusq; pla-
cueat amplissime dignitatis no-
mine sublimabat. alios patri-
cios alios senatores dices. hos
illustratum spectabiliumq; no-
mimb; illustrabat.

Tercium signum. ppter qd̄ ti-
menda mala futura. dicitur por-
tentorum frequentatio quando
multiplicantur prodigia et ostē-
ta solent sequi proditores et ma-
la. vnde plinius li. ij. de natu-
rali hystoria scrībit q̄ anno an-
teq̄ **C**rassus occideretur a par-
this feram pluuit in lucanis et
omnes lucani milites quorum
numerus multus erat in illo ex-
eratu fuerunt cefi. **R**ecitat **h**oro-
sius. q̄ anno ab vrbe condita
quadringentesimo octoagesimo
sanguis de terciae multis fontis-
bus scaturijt pro malo quod se-
cutum est quando sequenti ano
terribilis pestis romanos inua-
sit. **I**dem **h**orosius refert q̄ ano
ab vrbe condita quadringente-
simo octoagesimo sexto dira prodigia

visa sūt come **E**des salutis idu
 fulmis dissoluta ē. **A**pud formas
 multis idib⁹ fulminū mēia yn
 diq; abusta et dissoluta sūt. **P**e
 queti anno sempromius consul
 aduersuspicientes exercitū dux
 it. **T**ūste adeo id bellū fuit vt
 cum media pugna contremuis
 set terra et fuisset terremotus ⁊
 diceretur qd cum sono tam horri
 bili sanguinem humanum acci
 pere voluisset. **R**omani quippe
 admodum pauci qui remanse
 runt vicerūt. quia vtraq; pars
 gladio corruit paucis romanis
 remanētib⁹. **H**orotius insup di
 cit qd bellum picentum marsoꝝ
 pelignozum samnitū et lucanoꝝ
 rum multa prodigia precesserūt
Naz come sub ortu solis glob⁹
 igneus e regione septentrionis
 cum maximo celi fragore emicu
 it. **A**pud tarentinos cum panes
 p cōiūia frangerentur cruoz e
 medijs pambus quasi e vulne
 ribus corporū fluxit. **T**ūc p sep
 tem continuos dies grandis las
 pidum immixtis etiā testarū
 fragmentis terraz latissime ver
 berauit. **B**ellū punicū secundū
 multa prodigia premonstrauit
Nam hos quidem locutus est rō
 me dicens. **C**auē tibi roma. et
Augustin⁹ li. v. de ciuitate dei.
 ca. vltimo de hoc ait. **O**mitto
 boues locutos infantes nondū
 natos. quedam verba clamasse
 de vteris matru volasse serpen

tes feminas et gallinas et ho
 mines in masculinum sexū fuis
 se conuersas. **I**nter cetera ma
 la que ex post secuta sunt scdm
 horotium in ea pugna que apud
 canos celebrata est. xliij. millia
 romanorum cesa sunt **H**ambal
 in testimoniu victorie tres mo
 dios armulorum aureozū qui ex
 manib⁹ interfectozum detracti
 fuerant. **C**arthaginem misit.
Narrat **D**igibertus qd in gallia
 ante solsticiū estiuale orta te
 pestate cū grandine ingens fra
 gmentum glaciei de celo cecidit
 cuius latitudo sex pedum altitu
 do duozum longitudo vero quiri
 deam fuit. et vt scribitur in spe
 culo gestozū mundi. statim noꝝ
 mādi septentrionales populū ve
 nerūt in galliam potenti manu
 domuerūtq; gallos strage belli
 ca per quadraginta annos. **P**o
 stremo in signum pacis data est
 eis quedā portio gallice regiois
 que vsq; ad ista tempō dicitur
Normandia.

Tercium dubium apertendū
 fuit quibus signis iherosolimoꝝ
 rum exadiū fuit premonstratū
Et licet fuerint multa que **J**osē
 phus ponit in libris quos scrip
 sit de bello iudaico. nos tamen
 aliqua principalia colligemus
Et primū fuit qd stella quedaz
 per annuz sub forma gladij sta
 re visa est quasi imminens desu
 per ciuitati. **P**er cū die festo

populi conuēssent octaua die mensis aprilis noctis tempe hora nona tantus fulgor luminis aram templumq; circumdedit ut dies clarissim⁹ videretur mā sitq; spatio hore dimidie. hoc q; dem ignatis p̄sperum v̄isum est sed probos peritosq; portentum exitiale nō latuit. **Tercium** signum q; luna eclipsim per duodecim noctes continuas passa est. **Quartum** signum q; ianua tēpli que erat ad orientem cum esset ere solido induta tanti p̄dētis q; vix viginti viris summo conatu impellentibus clauderetur repente hora noctis sexta per seipsa; aperta est quāq; ferris v̄ctibus teneretur. **Quintum** signū q; vice sima prima die mape solis occasum v̄si sunt curus et quadrige in omni regione neper aerem ferri et armatorum cohortes nubibus commisceri. **Sextum** signum in nocte pentecostes sacerdotes ingressi templum ad diuina officia celebranda. primo senserunt quosdam strepitus et paulo post audierunt voces clamantes. **Discedamus** ab hys sedibus. **Septimum** signum quidam Ihesus nomine p̄ quatuor annos clamauit continue alta voce. **Vox** ab oriente vox ab occidente vox a quatuor ventis vox super iherusalem vox super sponso et sponsas voxq; super

omniuersum populum. **Dico** in desinenter die ac nocte clama bat per vicos et plateas discurrendo et flagellatus ac percussus etiam ante iudicem flagris vsq; ad ossa laceratus ut taceret euz quodam eiulatu semper illud replicabat. addens. **ve iherosolimis. ve masculis et femellis.**

Qualiter christus prenūciāuit exādium iherosolimoz p̄s apue tribus viabus

Capitulum secundum

Hic ad mentem reducendum est q; dominus et saluator noster Ihesus christus uti populo prenunciare dignatus est que ventura erant mala. ut si vellent possent penitendo fletere furorem domini. **Tribus** autem viabus id fecit quod commemoratur a Luca p̄mo. xix. secūdo. xxi. tercio. xxiiij. **Primo** luce deāmonono habetur qualiter cum dominica oliuacum veniret in iherusalem et turbe processerūt ei obuiam. v̄dens Ihesus ciuitatem fleuit super illam dicens in te alia. **O iherusalem plena populo. O ciuitas sacerdotū et regia veniet dies i te et circūdabūt te iūmici tui vallo.**

Et circumdabunt te et coangu-
 stabunt te undiq; et ad terras
 prosternent te et filios tuos q̄
 in te sunt. et non relinquent in
 te lapidem super lapidem eo q̄
 non cognoueris tempus visita-
 tionis tue. Inquit p̄terea ihero-
 nim⁹ in q̄stioib⁹ ad helbiadā.
In tantū iherusalem amauit do-
 minus vt fletet eam et plange-
 ret et pendens in cruce loquere-
 tur. **P**ater mi ignosce illis quia
 nesciūt quid faciunt. Itaq; im-
 petrauit quod petierat datumq;
 est temp⁹ penitētie. videlz qua-
 draginta duo anni. Post quod
 perseuerantib⁹ illis in blasphemā
 egressi sunt duo vrsi de fili-
 uis gentiū romanorū. vespasia-
 nus scilz et titus. qui eos lacera-
 uerūt atq; interfecerūt. **H**ec ille
Secundo cristus prenūciauit
 desolationē iherusalem. luce. xxi.
 cum dixit. **E**rit em̄ pressura ma-
 gna super terram. et ira populo
 huic. et cadent in ore gladij. et
 captiui ducētur in omēs gētes
Iherusalem calcabitur a genti-
 bus donec impleantur tempora
 nationū. **T**ercio cristus pre-
 nūciauit ruinā iherusalem. luce
 xxij. quando die passiōis sue se-
 quebatur illum cruce oneratus
 multa turba populū et mulierū
 que plangebant et lamentabā-
 tur illū. cōuersus autē ad illas
 ihesus dixit. **F**ilie iherlm nolite
 flere sup me sed super vospas

flete et sup filios vestros. quos
 nūc ecce venient dies in quib⁹
 dicent. **B**eate steriles que non
 genuerunt et vbera que non lac-
 tauerunt. **Q**uid plura. **C**ausa
 us est cristus et tota mundialis
 machina est cōmota. **T**remuit
 terra obscuratus est sol petre cō-
 trite sunt aperta monumēta et
 velum templi scissum est in dus-
 as partes a sumo vsq; deorsum
 vt dicitur mathei. xxvij. tamen
 iudei diuiores effecti in cristum
 et ecclesiā seuebāt. **P**ost cristū
 resurrectionem quinquagesima
 die apostoli receperunt spiritū
 sanctum. et eadē die petrus pub-
 lica predicauit resurrectionē cri-
 sti et penitentiā in remissionem
 peccatorū vt dicitur actu. iij.
Et postq̄ sanauerat claudum et
 paralyticū ex utero matris qui
 sedebat ad portam templi que
 vocatur speciosa dicens. in no-
 mine ihesu surge et ambula. cū
 esset factus concursus populorū
 ad rem tam grandem videndā
 iterū predicauit petrus inno-
 centiam cristī et impietate illo-
 rū contra illum. **E**t subdit.
Penitētiā et cōuertimī vt deleā-
 tur peccata v̄ra. actu. iij. **E**t
 ecce sacerdotes et magistratus
 iniocere man⁹ in petrū et iohēz
 et in carcerauerunt eos. actu.
 v. ca. **D**e quenti v̄to die edu-
 ctos de carcerib⁹ liberauerunt.
 precipientes ipsis ne docerent

in nomine Ihesu. Cū autē illi p
seuerarent in doctrina itey pōu
erunt eos in custodia publica
a qua fuerunt p angelū liberati
Et ne singulis immoremur ob
stimati iudei lapidauerunt ste
phanū. Actū. vij. Surrexit tan
dem saulus cōtra discipulos quī
cōuersus est ex miraculo christi
sibi apparentis. actu. ix. et a iu
deis psecucōes grauissimas pas
sus est. Occisus est Iacob⁹ fra
ter Iohannis gladio. In carcera
tus petrus et per angelū libera
tus. actu. xij. Dicq; cōtinue ad
debant mala malis miserabiles
iudei

*De terribili sententiā diuini
iudicij cōtra iherusalem*

Capitulum tertium

Nescio quis tā ferus esse
pōt vt sine gemitu audī
at que passa est iheroso
lomitana ciuitas recto iudicō dī
Iudico in hoc misterio de execu
tione diuine sententiē cōtra ihe
rusalez dicemus de qua tria sūt
consideranda

Primū ē multitudis cōclusio

Secundū famis afflictio

Tercū ciuitatis delectio

Primū considerandū est mul
titudinis conclusio. Cum enim
ab exercitu romanorū arcūdata

fuit iherusalem cōclusa inuenta
est ibi innumerabilis multitudo
populi. Refert Eusebius li. iij.
hystorie ecclāstice qd etiā Iose
phus ponit qd ex omni iudea po
puli in die solē pasce iheroso
limā velut exiāli quadā manu
cogente conuenerūt quos tūc
escentena millia hominū dicit
fuisse iusto scz iudicio dei tempo
re iherosolimis electo vt quī i die
bus pasce saluatorem suum cri
stum de inimici cruentis manibus
et sacilegis vobus violauerāt
in ipsis diebus velut in vnu car
cerem omnis multitudo cōclusa
feralis pene exiā qd merebat
exiret

Secundū considerandū est fa
mis afflictio. obfessa nāq; ciuita
te fecerūt romanū vallū munitis
simū in arcūtu ita vt nullus cī
uitatem exiens illud ptransire
possi ob quam causam in breuī
ciuitas vgeri fame cepit tantū
q; excreuit penuria rerū qd ppē
famem ea que referam dicit Jo
sephus mala secuta. Primū
qd predones per ciuitatem discer
rentes vi intrabāt domos et ra
piebant si quid ibi inuēssent
comestibile. Secundū qd filij
ex ore parentū et ecōuerso violē
ter stricto manibus gutture ma
sticatū abū extrahēbant et ve
lut rabidi comedebant. Tercū
qum qd etiā simum boū aliāq;
immūda sumpserūt in cibum

Quartū q̄ multi cōtendebāt
 exiret herbas colligerent et ca-
 piebātur a romanis. et tātus fu-
 it numerus captiuoz vt tēte
 custodiū nō possent. Quapropter
 statutū fuit vt euulsis eoz
 oculis manibusq; amputatis.
 compellerentur sic ad ciuitatem
 redire. Quintū q̄ pleriq; diuī-
 tes timentes ne sua iocunia ad
 man⁹ romanoz venirent quos
 verisimiliter presumebāt ciuita-
 tem debeat laturos illa degluti-
 uere. Cui⁹ rei fama cuz deuēit
 set ad aures romanorum como-
 uit eos vt exēceratēt iudeos ca-
 ptiuos quos credebant gēmas
 in vtre adhuc retinere. q̄re vna
 nocte duorum millium patefas-
 ta sunt viscera. Sextum q̄
 mlti formosi et delicati iuuenes
 in via in plateis in proprijs do-
 mibus fame vexati improvisa
 morte et repentina cadebant. Et
 sepius illi qui cadauera sepe-
 bant supra sepultos mortui et
 ipsi deficiebant. Septimū q̄
 inuente sunt mulieres filios p-
 puos comedentes. Unde et de
 quadam dicit iosephus. q̄ cum
 fame torqueretur nihil habens
 ad comedendum lactantem fili-
 um in manibus tenēs dixit. In-
 felix matris infelicioz fili in bel-
 lo in fame in direptione cui te re-
 seruabo. Veni ergo nunc o mi-
 nate et esto abus matris predo-

mb⁹ furoz seculis fabulā. et hys
 dictis filium iugulauit et corit
 dimidiū comedit ptem alte-
 ram occultauit. Et confestim p-
 dones odorem carnis cocte sens-
 aientes in domum irruunt et vt
 carnem prodat mortem minā-
 tur. Tunc illa detegens infan-
 tis membra. Ecce inquit vobis
 ptem optimam reseruaui. At il-
 los tantis horroz inuasit q̄ nec
 loqui potuerunt et illa. Neusest
 inquit filius meum est peccatū
 securi edite quia prior ego comē-
 di quem genui. Illi vero tremen-
 tes et teriti discesserunt. O q̄t
 erant in ciuitate illa amara spe-
 ctacula vbi cotidie videbāt tot
 morientes. O q̄t infantes et pu-
 eri extendentes manus ad vbes
 et matrem et panem petentes
 ad pedes illarum extincti rue-
 bant. O quot fuerunt ibi flebi-
 les voces. quot lamenta. quot
 singultus. quot suspiria. et ta-
 men a deo non exaudiebantur.
 Tertium considerandum est
 ciuitatis delectio. Anno enim se-
 cundo imperij Vespasiani titus
 eius filius qui in obsidione re-
 manserat ciuitatem cepit quaz
 a fundamentis subuertit. Ibi pe-
 riere virorum vnde dies cente-
 na millia fame et gladio preter
 mulieres et paruulos reliqui ve-
 mundati. Ibi es ergo magna
 ciuitas iherusalem. vbi es decora

tion. **U**bi es ciuitas quōdā refer-
ta gentib⁹ dñā populorū regibus
veneranda acceptabilis deo se-
des gracie. **U**bi est templū illū
mirabile pauimēta marmorea
porte nitentes auro. **O**mnia vti
q̄ euerſa et a fundamentis di-
cuta fuere. **O** inuidiſſima dī vi-
uentis dextera que ceruices dep-
mit peccatorū ipſa fatiēte tot ca-
lamitatib⁹ et cladibus iheruſa-
lem perijt. **E**x poſt tempe ſc̄z **He-**
lij **A**driani conſluentibus diuer-
ſarum nationum incolis reedi-
cata eſt et **Helia** ex prenomine
impatoris dicta qui **A**drian⁹ ut
dicit **Boetij** li. vii. precepit ne
cui iudeo iheruſolimam intrare
liceret. **D**igne itaq̄ omnibus ti-
morem domini predicamus qui
timentibus ſe largitur grāciam
in preſenti et in futuro glōriam
ſempiternam **A**men

Sermo deimus quartus de
iudicio dei contra dauid populū
numerantem.

Ompellor quidē nō
parū admirari de ho-
minū hui⁹ tempore
meritate qui vidētes
cōh die patias peſtilencijs gra-
uiſſimis agitari nō timēt tremē-
da iudicia dei. **P**roſedo acerbis-
ſimū eſt flagellū peſtilenciarum
Nā pater filiū filius fugit p̄rem
frater fratrem deſerit vxorem

vir delinquit et virū vxor ab-
hominatur. **Q**uid plura. **S**uffo-
catur penitus pietas. ſiūt ciuita-
tes vacue populis domusq̄ etiā
clauduntur ampliffime viduāē
vxores maritis et delicati iuue-
nes formoſeq̄ puelle miſerabi-
liter extinguitur. **T**ali etenim
flagello deus dauid in ſuis iu-
ſte puniuit qđ vt euidentius in-
notelcat ad ipſum dauid p̄ in-
ſtructione noſtra ſermonez ver-
temus de quo tria miſteria de-
clarabimus

Primū dicitur excellencię.

Secundum deſiciencię

Tercium peſtilencię

**De admirandis prerogatiuis
et excellencijs dauid**

Capitulū primum

Ueniūt in vſum eccleſie
ſancte dei pro maiori p-
te psalmi quos dauid
compōſuit quare nomen ei⁹ cū
laude ſonat in auribus audien-
tium. **I**deo in hac parte vidē-
dum erit q̄tis priuilegijs et ex-
cellencijs dauid a deo fuit do-
natus ⁊ ex multis. v. dumtaxat
colligemus

Prima de p̄phetica illuſtratiō

Secunda filialis nominatiō

Tercia viduatiō ſupactiō.

Quarta manueta cōditiō.

Quinta regalis exaltatiō.